

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 718. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-drachmann14valshoot-idm140708757228688.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

1.III.4

245

Studenterne i Auerbachs Kælder : i scenen »Auerbachs Keller in Leipzig« i Goethes *Faust, I* , gækkes de svirende unge mennesker (»Gesellen«, altså håndværkere, ikke studenter) af Mephistopheles' magiske forvandlingsnumre.

246

Filister-Næse i Haanden : som Brander med Siebels næse efter optøjer og Mephistopheles' magi (*Faust* , 1.del, v.2323). - *Zum Teufel (...) geblieben* : (ty.) Spiritus'en er gået Fanden i vold, dorskheden er blevet tilbage. Fra digtet »Kastraten und Männer« i *Anthologie-Gedichte* af Fr. Schiller (1759-1805). - *intet »Folk«* : ingen (revolutionær) underklasse.

247

Sisiphus : (lat. navneform) i græsk mytologi en sagnkonge, der i dødsriget var straffet med et uendelighedsarbejde - at rulle en tung sten op på et bjerg, hvorfra den straks trillede ned igen. - *Ixions Hjul* : i græsk mytologi straffes sagnkongen Ixion ved at være fastspændt til et ildhjul, der stedse drejer rundt. - *spasere (...)* *Dante eller Virgil* : den italienske digter Dante Alighieri (1265-1321) og den romerske digter Virgil el. Vergil (70-19 f.Kr.). Den sidste figurerer som fører og vejviser for Dante igennem Helvede, som det skildres i *Divina comedia* : Dantes visionsdigt fra beg. af 1300-t. - *Æneide* : Vergils heltedigt om Romerrigets grundlægger Æneas, skrevet i årene op til digterens død i 19 f.Kr.

719

248

Smørret - uansét Margarine : produktionen af margarine, »det nye kunstmør«, tog fart i Danmark i 1880erne; Otto Mønstedts margarinefabrik åbnede som den første herhjemme i 1883. For det smørproducerende danske landbrug og dets talsmænd - bl.a. Viggo Hørup ved Folketingsforhandlinger i 1887 - var det et problem; de talte for restriktioner, mens bl.a. arbejderne i titusindvis underskrev en adresse til fordel for den billigere margarine. Striden kendt som »Margarinekrigen« 1887. - *Kapellan* : hjælpepræst. - *Konfessionarius* : (af lat.) hoffets præst. - *prædestineret* : forudbestemt, ligesom Gud har forudbestemt individerne til frelse eller fortabelse if. fx Rom. kap. 9 samt den hellige Augustin og reformatorerne Luther og Calvin. - *Boston* : et kortspil. - *den romerske Guldalderlitteratur* : med bl.a. digterne Catul og Ovid (se n.t.s.209) behandler erotiske emner med stor frihed.

249

Vallø-Stiftsfrøken : se n.t.s.89. - *urbant* : hørligt. - *Kalumniant(s)* : bagvasker. - *Kammerjunker* : titel på rangsperson i 4. rangklasse, nr. 2.

250

indre Mission contra Socialismen : Indre Missions organisationer grundlagt i 1860erne samlede ikke mindst tilhængere blandt fattigfolk, men stod i modsætning til den socialistiske bevægelse i Danmark (fra 1870erne) ved deres afstandtagen fra »verden«, fra materielle interesser og klassekamp. - *Katholicismen contra Socialdemokratiet* : således i Frankrig og til dels i Tyskland, hvor Bismarck var den, der i 1870erne og 80erne forsøgte at begrænse pavekirkens magt uden dog at sympatisere med dens tydeligste ideologiske modstandere, socialisterne. - *l'abbé Frédéric* : den franske betegnelse signalerer typen af en verdensklog og evt. verdsligt tænkende gejstlig i det 18. årh.s stil, jf. fx den som Abbé benævnte person i Goethes roman *Wilhelm Meister* (1795-96).

251

gaa over Rubicon : tage det afgørende skridt som Cæsar, da han år 49 f.Kr. krydsede den norditalienske flod Rubicon og marcherede mod Rom. - *knække sin Kaarde* : som den gudsforgåene, trodsige Ulrik Christian Gyldenløve, i kap. 5 af J.P. Jacobsens roman *Fru Marie Grubbe* (1876), da han endelig kapitulerer for præsten ved sit dødsleje, brækker sin kårde og udråber: »Pardon, Jesus, Pardon!« - *Tjenerinde* : måske med bibelsk klang, se fx Rom., kap.16, v.1.